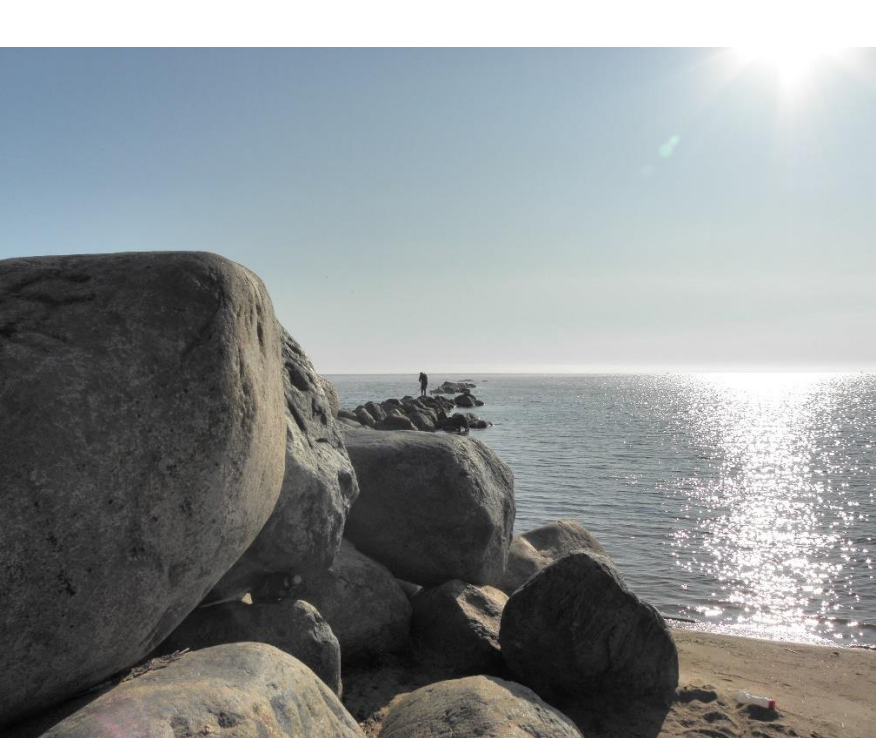

Matkakertomus Kaukolan ja Käkisalmen matkasta kesäkuussa 2019

Leena Sihvo ja Eeva-Riitta Wirta

Matkakertomus Kaukolan ja Käkisalmen matkasta kesäkuussa 2019

1. matkapäivä torstai 6.6.2019

Kaukolan pitäjäseuran matka järjestettiin 7.-9.10.6.2019 kohteena Käkisalmi ja Kaukola. Matkalle osallistui yli 40 henkilöä, joista monet olivat perhekuntia, joissa sisarukset tai serkut matkasivat yhdessä suvun entisille kotipaikoille. Kauimpaa tullut osallistuja tuli Kaliforniasta sukulaistensa mukana tutustumaan sukunsa kotipaikkaan. Sihvon sukua matkalla edustivat Leena Sihvo sekä Eeva-Riitta ja Jussi Wirta. Merkittävä syy matkan suosioon on matkanjohtajan toimineen Matti Paavilaisen ilmoitus siitä, että tämän kesän matka on viimeinen hänen järjestämänsä. Niinpä ilmoittuneita kertyi niin paljon, että toinen matka on tehtävä heinäkuussa. Kaukolan tuntijana Matti on omaa luokkaansa, etenkin kun vanhempi kaukolainen joukko on harventunut. Tälle matkalle tulijoita nousi Parkanosta lähteneeseen bussiin Tampereelta, Kangasalta, Lahdesta ja Kouvolasta.

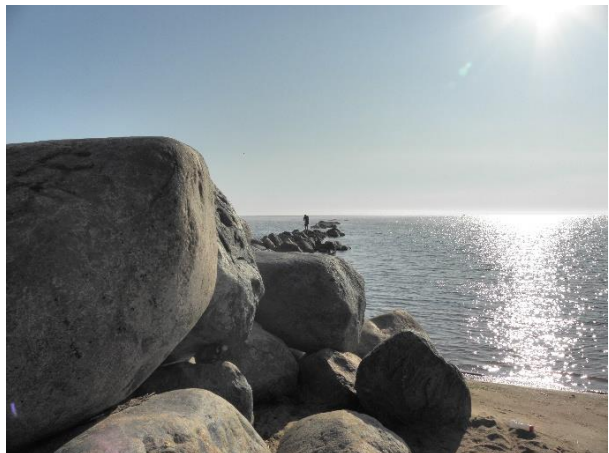
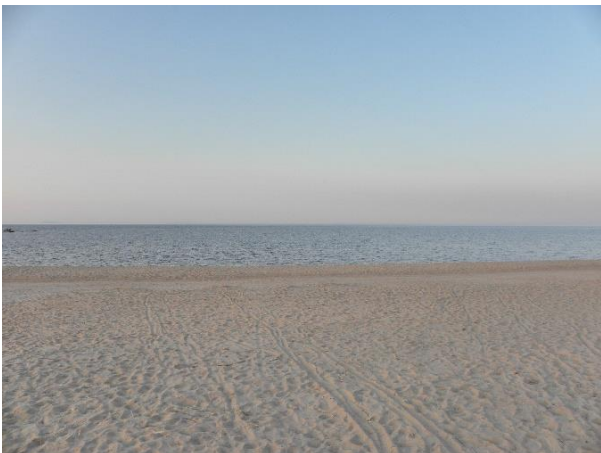
Viimeinen ateria ennen Venäjää syötiin Rajahovissa. Bussien määrä pihassa ennusti pitkää odotusta rajalla, mutta onneksi näin ei käynyt. Rajan ylitys Vaalimaalla, meni hyvin, kun lappujakaan ei tarvinnut täyttää etukäteen. Sen sai nyt passintarkastuksen luukulta. Toisella luukulla allekirjoitettiin kahteen kohtaan, toisella ei. Yllätyksenä passintarkastaja toivotti Eeva-Riitalle ystävällisesti ”have a nice day”. Moinen ei ole ollut tapana Venäjän rajalla.

Matkaamme hidastivat tietyt. Teitä rakennetaan monessa paikassa ja sen vuoksi seistiin välillä pitkässä jonossa rekkujen perässä. Leena kiinnitti huomiota siistinnäköisiin tienpenkkoihin, jotka oli tehty hienon hienosta hiekasta soran tai kivimurskan sijasta. Myöhemmin todettiin, että sadevedet vievät hiekat ojan pohjalle.

Hotelli oli monille tuttu Toshka na Karte Vuoksen ja Laatokan yhtymäkohdassa, noin 3-4 km:n päässä Käkisalmen keskustasta. Uuden hotellin taso on hyvä, ruotsalaista suunnittelua, ja ruoka oli hyvää. Aamiainen saatiin runsaasta seisovasta pöydästä. Ainoana miinuksena oli edelleen hieman hidas kahviautomaatti. Päivällinen tarjoiltiin pöytään. Viininkin sai ruuan kanssa toisin kuin edellisenä kesänä. Matkapäivän ohjelmaksi riitti matkustus ja päivällinen.

Niin väsyneitä matkasta ei kuitenkaan voisi olla, ettei jaksaisi käydä katsomassa Laatokan rantaa. Laatokka huokui selvästi kylmää ilmaa, vaikka ilta oli muuten lämmin.

2. matkapäivä, Kaukola perjantaina 7.6.2019

Näkymä Kaukolan kirkon takapihalta Kirkkojärvelle

Aamiaisen jälkeen joukko nousi bussiin ja matkasimme kohti Kaukolaa. Kukkakauppa Käkisalmissa päivystää 24/7. Kuten aiempina vuosina, taas poikkesimme hakemaan kukkakimpun sukuhaudalle samalla kun sankarihaudan kukat haettiin.

Kaukolan kirkolla oli vastassa pappi Viktor Ruzhinskiy vaimoineen. Tervehdysten jälkeen ryhmät hajaantuivat "takseihin" eli paikallisten kuljettamiin autoihin, jotka olivat valmiita viemään sukulaisryhmät kotipaikoilleen eri puolille Kaukolaa.

Me emme tarvinneet "taksia" tässä vaiheessa, vaan lähdimme helteessä kiertelemään Kaukolan kirkonkylää jakaisin.

Kävimme aluksi sukuhaudalla. Suuret odotukset täyttyivät, kun Eeva-Riitan sukuhaudalle tilaama kivi oli asetettu paikalleen. Siihen on kaiverrettu kuuden sukulaisen nimet sekä syntymä- ja kuolinajat.

Pieniä istutuksiakin haudalle oli laitettu. Laskimme kukkakimpun haudalle, emmekä unohtaneet laulaa "Mun kanteleeni kauniimmin". Sen Eeva-Riitta on siellä käydessään joka kerta laulanut yksin tai muiden kävijöiden kanssa. Vanha sään kouluma puulaattakin on myös vielä haudalla.

Kansakoulun kivijalkaa kellarin kohdalla

Syreinit kukkivat upeasti. Tiettävästi Hilma Sihvo oli niitä sinne istuttanut. Jussi kuvasi

Kävelimme seuraavaksi kohti kansakoulun raunioita. Niitä tutkaillessa opettajanasunnon siipi näkyi aiempaa selvemmin. Ehkä raunioita jo alettu purkaa, sillä edellisenä vuonna kirkolla oli puhetta tsasounan rakentamisesta juuri kansakoulun paikalle.

Leenan ja Eeva-Riitan koulun rappusilla. Niitä pitkin on moni noussut oppia saamaan. Nyt raput eivät johda mihinkään. Koulun navetan raunioista on myös jotakin jäljellä ja betonista valetut, ilmeisesti maidon jäähdyttämiseen tarkoitetut kaukalot jotenkuten hahmossaan.

*Kaukolan kansakoulun rappusilla.
Koordinaatit 61.055104, 29.792742*

Kievari on tallella. Se ränsistyy, sillä onhan ikää jo paljon 1800-luvulta, mutta kestää vielä. Viimeiset lähes 80 vuotta se on ollut jokseenkin ilman korjauksia. Koputukseen ei vastannut kukaan, mutta Valentina oli kotona. Kuulo vain heikentynyt. Eeva-Riitta näytti vanhaa valokuvaa Ville Sihvosta ja Valentinasta. Se selvästi ilahdutti ja Valentina etsi varmaankin vastaavia kuvia, mutta ei löytänyt. Yhteistä kieltähän meillä ei ole.

Leena kuvasi Eeva-Riitan ja Valentinan samalla sohvalla, jolla Ville Sihvo, Markus Wirta, Tero Pykälämäki ja Eeva-Riitta kuvattiin vuonna 2005.

Leena huomasi kissaihmisenä Valentinan lemmikit (ainakin 4 kpl kissoja), jotka pyörivät huoneessa tutustumassa meihin. Joku nuorempi naishenkilökin tuli paikalle talon toisesta päästä ja alun tiukan katseen ja Valentinan selostuksen jälkeen ymmärsi hyvin, mistä olimme tulleet. Kuvasimme eteisessäkin minkä ehdimme sisällä ja Leena onnistui kurkistamaan entiseen vierashuoneeseen. Saimme useita muistoja talteen.

Näkymä keittiö ikkunasta tielle

Pihalla oli paljon istutuksia kuten ennenkin, mutta istutuksia uudelleen järjestetty. Kukkien ja erilaisten vihannesten määrä näytti runsaalta.

Kievarin koordinaatit 61.056796, 29.787409

Sahasta tien toisella puolella ei näyttäisi olevan mitään jäljellä. Mummon mökki, jossa Anna Montonen ja Matilda Sihvo aikanaan asuivat, on tallella ja siinä asutaan.

Mökin koordinaatit 61.057001, 29.787586

Saunarakennus on huonossa kunnossa ja vajaan oli laitettu seinään rautaverkkoja luukuiksi.

Saunan koordinaatit 61.056919, 29.787811

Jatkoimme matkaa Montosta kohti helteessä kävellessä. Leena paikansi muinaisen kirkon kohdan Montosen peltoa vastapäätä olevalla pellolla olevan mäennyppylän päällä. Siinä lähellä on ilmeisesti ollut myös muinaisen hautalöydön paikka. Nousimme vielä mäkeä ylös ja mutkan taakse. Viimein näkyi hyvä merkki Montosen paikan tunnistamiseksi, tanssikallio. Se sijaitsee vastapäätä Montosen mäkeä, hieman edempänä, kun kuljetaan kirkonkylästä poispäin. Testasimme muutamalla askeleella tangon tahteja ja kyllä, aavan meren tuolla puolen voisi keinuttaa tanssijoita kalliolla. Ei kuitenkaan pitkin askelin.

Pidimme lepo hetken ja nautimme välipalaksi pienet eväät, vettä ja keksejä.

Tanssikallion koordinaatit 61.067242, 29.760895

Montosen mäellä kävijöistä jotkut ovat löytäneet vähän raunioita, merkkeinä talosta ja navetasta. Yhtä usein kävijöiltä on kuultu, että ei siellä mitään ole. Oletettavasti useampikin aiempi retkikunta on etsinyt kivijalkaa väärän kumpareen päältä. Nyt runsaasti kukkivat syreenit ja pensasangervot paljastivat talon paikan.

Noin 11 x 7 metrin kokoinen kivijalka löytyi ja huomasimme, että se oli melko yhtenäinen.

Montosenmäki soratieltä nähtynä. Nuoli osoittaa kumpareta, jolla talo on sijainnut

Eeva-Riitta Montosen talon kivijalla

Vähän alempana oli luonnon kivistä rakennettu navetan seinän alaosa, joka oli suurelta osin navetan "sisään" kasvaneen tuomen peitossa. Seinän korkeus oli noin 1,5 metriä ja siinä on useita kivikerroksia. Leenasta otettiin kuva "sisällä Montosen navetassa". Navetan koordinaatit ovat 61.067051, 29.767747

Paluumatkalla kohti kirkkoa arvioimme vielä Sihvon pellolla sijaitsevan korulöytöpaikan sijaintia. Kyseessä on ollut satunnainen yksittäinen esinelöytö, eikä paikalla arkeologisissa kaivauksissa löydetty mitään hautapaikkaa tai vastaavaa.

Todennäköisesti Juho Sihvon pellolta löydetty kupurasolki on löytynyt suunnilleen tämän kuvan ottopaikalta, sijainnista 61.064389, 29.767868

Tämän avokallion takana heinikossa on 11 x 7 m:n kokoinen Montosen talon kivijalka

Jotta seuraavien paikalla kävijöiden ei tarvitse kahlata heinikossa päämäärättömästi, kerrottakoon, että päärakennuksen koordinaatit ovat N 61.067198 | 29.766841

Leena Montosenmäen navetassa...

Kaukolan kirkolla oli kahvia ja erilaisia makeisia tarjolla, kun kotipihoillaan käyneet porukat vähitellen palasivat retkiltään. Keskustelua papin perheen kanssa helpotti Valko-Venäjältä lomalle tulleen tyttärentyttären tulkkaus. Viisi vuotta englantia koulussa opiskelleena nuori tyttö käänsi sujuvasti paljon asioita.

Tavoittemme, Koverilan Kekomäestä löytyneiden korujen kuvaaminen löytöalueella, oli vielä tekemättä. Pappi lupasi kyyditä Leenan ja Eeva-Riitan käymään Koverilassa Kekomäen hautalöytöpaikalla. Matkaa oli reilut 10 kilometriä, joten käyntiin ei mennyt kauan. Pappi luultavasti hämmästeli intoamme harppoa pellolla kohti pientä nyppylää, oletettua hautalöytöjen paikkaa, jossa Leena kuvasi Kekomäen löytöjä kiven päälle asetettuna. Papin selostus ”Kakaralainen kansamusikki” (=karjalainen kansanmusiikki) ja taustana haitarin soittoa autostereoista (luultavasti Sirpa Olkinuoran Ruoveden marssi) oli papin videolla lähtökohtana, kun hän kuvasi pellolla edestakaisin harppovia tätejä heinikossa. Mutta korut kuvattiin oikein hyvällä paikalla.

Kekomäen rautakautinen hautakumpare

Kalevala koruja, joiden mallien esikuvat ovat Kaukolasta, kuvattuna Kekomäen kivillä

Retken jälkeen jäi vielä aikaa ihailla kunnostettua sukuhautaa ja kirkkoa. Muiden matkaajien kanssa pidimme aikamme kuluksi porukalla pari laulutuokiota kirkossa. Lopuksi ennen bussiin menoa laskimme vielä kukat sankarihaudalle. Sitten oli aika palata Käkisalmeen.

Hyvästi Kaukola taas tällä kertaa!

Näkymä Kaukolan kirkkosillalta Kirkkojärvelle

Leena Kekomäen kivillä kaulassaan Kalevala Korun riipus 194, jonka malli on 1200-luvulta ja löytynyt tältä paikalta.

3. matkapäivä, Käkisalmi, Suotniemi lauantaina 8.6.2019

Suotniemi on toinen paikka, jossa hautalöytöjä on tehty runsaasti. Alue kiinnostaa myös sen vuoksi, että monet varhaiset Sihvon sukuun kuuluvat ovat asuneet Suotniemessä. Sijainti Käkisalimesta Vuoksesta myöten noin 4 km verran on antanut asukkaille mahdollisuuden mm. kalastukseen. Suotniemi kuului aiemmin Kaukolaan, mutta myöhemmin se oli osa Käkisalmen maalaiskuntaa. Meillä oli ennakkotietona, että alueelle ei mene kunnan tietä, korkeintaan huono tie Tervolan kautta. Vanhasta sahasta ja fajanssitehtaasta ei ole mitään jäljellä.

Taksi, joka saatiin tilattua muutamalla Venäjän kielen sanalla ”vene-satama-Suotniemi” eli lotja – port-Yarkoje, vei meidät suoraan sen myymälän eteen, josta venekyydin sai varattua. Ei kestänyt kauan, kun Aleksander tuli satamaan maasturilla ja ohjasi meidät veneeseen. Hän ojensi heti aluksi jokaiselle pelastusliivin, joten Eeva-Riitan epäluuloinen aikomus tuoda pelastusliivit koti— Suomesta mukaan, olisi ollut ihan turha. Veneajelu Suotniemeen oli kesäpäivän kohokohta. Vesistö oli hieno, aurinko porotti ja saaria ja niemennotkoja oli siellä täällä. Veneellä kiitäessämme ohitimme monia niemiä, joissa nökötti teltoa ja rantojen läheisyydessä ihmiset viettivät kesäpäivää pienissä veneissä.

”Laivurimme” Aleksander

Suotniemi osoittautui yllättäväksi: heti satamassa oli uusi mukavan näköinen hotelli ravintoloiheen. Rannan tuntumassa oli useita lomamökkejä ja ruokailuun tarkoitettuja huvimajoja. Ohjelmataulujen perusteella tarjolla oli esimerkiksi kotieläinretki traktorin peräkäräyssä istuen ja liikkuen kohteesta toiseen.

Hotellin kohdalla siistien sorakäytävien reunaan oli aseteltu erikoisen mallisia myllynkiviä muistuttavia kiviä. Jäimme pohtimaan olisivatko ne mahdollisesti jotakin paikalla vuosina 1841-94 toimineen Suotniemen fajanssitehtaan muototteja. Tuo fajanssitehdas oli Suomen ensimmäinen ja sen tuotteita vietiin runsaasti mm. Pietariin.

Meillä ei ollut käsitystä hautalöytöpaikasta, jossa Leena voisi kuvata Suotniemen löytöjen mukaan tehtyjä koruja, joten suunnistimme rannasta suoraan mäkeä ylös kohti paikkaa, joka olisi voinut olla löytöpaikka. Mäen päältä oli hyvä näkymä rantaan ja paikalla on sijainnut joskus talo suurten kivien ja betonianturoiden asennosta ja kasveista päätellen.

Suotniemen korut kuvattiin suuren kiven päällä, jos ei siis alkuperäisessä paikassa niin ainakin alkuperäisellä alueella. Nykyajan Suotniemi kehittyä hyvää vauhtia. Rannassa oli autoja ja tietä rakennettiin parhaillaan johonkin suuntaan, ehkä juuri Tervolaan päin.

Helteessä suoritettua tehtävää jälkeen maistui olut hotellin ravintolassa, kunnes Aleksander tuli juuri sovitun kahden tunnin kuluttua meitä hakemaan. Vähäisellä saksan kielellä hän ilmoitti omistavaansa busineksiä Suotniemessä, mutta ihan täysin ei selvinnyt, mistä oli kyse.

Veneajelun jälkeen olivat vuorossa Käkisalmen käyntikohteet. Ortodoksisen kirkon vierailun jälkeen menimme kohti luterilaista kirkkoa.

Surullista oli, että vielä edellisenä vuonna pystyssä ollut, tosin graffiteilla vahvasti koristeltu Anna ja Tauno Sihvon perheen talo kirkon vierestä oli purettu. Jäljellä oli tasoitettu kenttä ja vähän tiilen murusia.

Nyt tontti oli siis tyhjä, mutta talo oli vielä pystyssä vuotta aikaisemmin eli kesäkuussa 2018, jolloin Eeva-Riitta otti siitä kuva.

Käkisalmen yhteiskoulu on ilmeisesti edelleen käytössä, vaikka metsänpuoleinen seinä onkin aika ränsistynyt. Urheilukenttä on varmaankin hyvin samanlainen kuin Sihvon lasten juosteessa ja pelatessa siellä 30-luvulla.

Kirkon vieressä, puiston puolella kirkon toisen ikkunan kohdalta noin 40 metrin päässä sijaitsee 17-vuotiaana kaatuneen Armaan hauta. Kivi haudan kohdalla on paikallaan.

Kirkon vieressä on paljastettu suomalaisten sankarivainajien muistomerkki, jonka molemmissa reunoissa on nimiluettelot. Sukulaisen nimikin löytyi: Sihvo Aito Armas 1923-1941.

Kirkkoon ei päässyt sisälle, vaikka olimme kuulleet, että kirkot olisivat auki. Ikkunat oli korjattu, mutta ovet lukossa.

Matka jatkui kirkolta pullakauppaan, josta lapset olivat aikanaan käyneet koulun jälkeen rinkkeitä hakemassa. Nyt kaupassa myydään muutakin, mutta vaniljarinkelit sieltä ostimme. Aika makeita rinkkeitä suomalaisen makuun, mutta lepo hetki puiston penkillä oli virkistävää.

Suuntasimme seuraavaksi Käkisalmen linnaan. Linnan museo tuotti pienoista harmitusta: yhdessä osassa museota seinillä roikkui rivikaupalla neuvostoaikaisten sotasankareiden kuvia ja toisaalla muiden merkkihenkilöiden kuvia. Vanhimmassa museon osassa oli esillä mm. hautalöytöinä löydettyjen korujen kuvia. Olisi mukavaa tietää, mitä esitteissä luki, koska Kaukolassa ja Suotniemessä ei tiedetty suomalaisten hautalöydöistä mitään. Olivatko korut ja muut esineet löytyneet linnan alueelta vai jostakin muualta?

Selvästi painotukset museossa poikkeavat suomaisten käsityksestä linnan monisatavuotisen historian tärkeistä asioista.

Linnakierroksen jälkeen menimme väsyneinä taksilla hotellille, halpaa ja nopeaa, hinta 230 ruplaa.

Ehdimme tehdä pienen eväretken ruokailukatokseen lähelle Vuoksen ja Laatokan yhtymäkohtaa ja seurata kalastajien ja ohi kulkevien alusten liikkeitä. Jo kaukaa Laatokalta kuului kovaa matalaa murinaa, ennen kuin näkyviin ilmestyi kaksi kantosiipialusta, jotka olivat palaamassa Valamosta illaksi Käkisalmeen.

Viimeisen hotelli-illan ohjelmaa ei paljon tarvittu, kun väsymys voitti matkaajat.

Näkymä Vuoksen ja Laatokan yhtymäkohtaan

Kantosiipialukset tulossa Laatokalta Vuokselle

4. matkapäivä, paluumatka

Ilma oli ollut helteinen kaikkina matkapäivinä, mutta lähtöpäivää edellisenä iltana ja yönä oli kova ukonilma. Aamulla aamupalan jälkeen oli noustava bussiin. Matkaan varattiin paljon aikaa tietöiden vuoksi, onhan pietarilaisten saatava moottoritiensä Sortavalaan valmiiksi, ja monia muitakin teitä näköjään tarvitaan. Halusimme ehtiä ajoissa ennen ruuhkaa rajalle, jotta jatkoyhteyksiin pyrkivät matkalaiset ehtisivät ajoissa juniin ja busseihin. Tiukan aikataulun vuoksi Viipurissa pysähdyttiin torille vain lyhyeksi ajaksi. Tämä ratkaisu oli hyvä, sillä odotusaika rajalla jäi hyvin kohtuulliseksi.

Bussissa esitettiin kiitoksia puolin ja toisin. Me olimme tyytyväisiä matkaan ja kaikkiin sen järjestelyihin.

Laatokka